

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра фінансів
Кафедра міжнародної економіки
Європейська Асоціація Економістів
Українська Асоціація економістів-міжнародників
Спілка підприємців малих, середніх та приватизованих підприємств

ЗБІРНИК ТЕЗ

X Всеукраїнської науково-практичної конференції

«СУЧАСНА ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»

1 грудня 2022 р.

Київ
2022

*Рекомендовано до друку Вченою радою факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол №4 від 14 грудня 2022 р.)*

Редакційна колегія:

Сосновська О. О. – д.е.н., професор, завідувачка кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Рамський А. Ю. – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Шлапак А.В. – д.е.н., доцент, завідувачка кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Лойко В. В. – д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної економіки, Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Краус Н. М. – д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Ушенко Н.В. – д.е.н., професор, професор кафедри міжнародної економіки, Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Казак О. О. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Васечко Л. І. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Обушний С.М. – к.е.н., доцент кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Жукова Ю. М. – к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Євтушевська О.В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародної економіки Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Сулима М.О. – к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка;

Нечипоренко А.В. – к.е.н., доцент кафедри фінансів Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка.

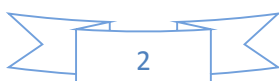
«Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи» [Текст]: матеріали Х Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Київ, 1 грудня 2022 р.) / Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2022. 240 с.

Викладено тези доповідей учасників Х Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи», яка відбулася у м.Києві 1 грудня 2022 р.

Висловлені у тезах думки та пропозиції можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії. Відповідальність за достовірність інформації, точність назв, статистичних даних, прізвищ та цитат несуть автори. Матеріали опубліковані в авторській редакції. У випадках виявлення плагіату відповідальність несуть автори наданих матеріалів.

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2022

«Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи»

Сусіденко Ю.В. МАРКЕТИНГОВИЙ АНАЛІЗ РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ В СУЧАСНИХ КРИЗОВИХ УМОВАХ	191
Суручану А. І. ПРОБЛЕМИ АВТОСТРАХУВАННЯ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	196
Чередніченко А.О. ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	198
Чистякова Д.С., Казак О.О. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ	201
Шавурський Р.В., Сулима М.О. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКУ	205
Шорох В. Д. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОЦІНКИ РИЗИКУ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ РИНКУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	210
Яценко Д.С., Новосьолова О.С. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	215
СЕКЦІЯ 3. «СТАН ТА ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ»	
Арабаджи К.В., Рамський А.Ю. СТРАХУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ КІБЕР-ШАХРАЙСТВА	219
Бутенко Є.І., Яровенко Т. С. ФУНКЦІОНУВАННЯ ВАЛЮТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗИ	223
Гаврилюк А.Р. МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА: НБУ, ЙОГО ОБЛІКОВА СТАВКА ТА ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ІНФЛЯЦІЇ	228
Гвінсадзе А.А., Нечипоренко А.В. МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	230
Золотоверха А. В., Краус Н.М. ІНОЗЕМНИЙ КАПІТАЛ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ	234
Єрмачков В.Ю. ВПЛИВ СТВОРЕННЯ ЄДИНОЇ СВІТОВОЇ ВАЛЮТИ НА СУЧАСНУ СИСТЕМУ МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	238

Шавурський Р.В.,
здобувач ступеня бакалавра
Сулима М.О.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ БАНКУ

Питання, що пов'язані з аналізом фінансового стану банку – надзвичайно актуальні сьогодні. Адже, в тих складних умовах роботи вкрай важливими для управлінського персоналу є прийняття вірних рішень щодо ведення подальшої діяльності. Його головні завдання полягають у проведенні якісного аналізу діяльності банку.

Дослідженню теоретичних проблем аналізу фінансового стану банку приділено багато уваги у працях як зарубіжних (Дж. Кейнса, Дж. Маршалла, Р. Міллера), так і вітчизняних економістів (О.В. Васюренка, О.В. Дзюблюка, А.М. Герасимовича, Л.М. Кіндрацької, В.І. Міщенко, Є.В. Мниха та інших).

У банківській сфері аналіз має винятково вагоме значення, оскільки діяльність банку як фінансового посередника заснована на довірі, що формується в суспільстві за результатами проведеного аналізу надійності як окремих кредитних установ, так і банківської системи взагалі.

Слід зазначити, що основним джерелом інформації для проведення фінансового аналізу діяльності банку є його фінансова звітність. Зазвичай, для проведення аналізу використовується річна фінансова звітність, що включає систему взаємопов'язаних узагальнювальних показників, що відображають фінансовий стан банку на кінець останнього дня звітного року та результати його діяльності за цей самий період. В Україні річна фінансова звітність банків складається згідно з вимогами Міжнародних стандартів фінансової звітності та нормативно-правових актів НБУ, а також облікової політики банку [1, 2].

На даний час маємо різні методи аналізу фінансової звітності банку. Втім, одним із інструментів встановлення реальної конкурентоспроможності банку є аналіз його фінансового стану. У процесі дослідження запропоновано використовувати сукупність показників, які характеризують діяльність банку для аналізу його фінансового стану. Ці коефіцієнти являють собою розрахунки, побудовані на звітах та іншій інформації, що застосовуються для характеристики фінансової структури банку [3, с. 220].

Найбільш розповсюдженою методикою аналізу фінансового стану банку є аналіз з використанням фінансових коефіцієнтів, який складається з чотирьох основних блоків, кожен з яких містить сукупність показників (рис. 1).

Рис. 1 Аналіз фінансового стану банку [3, с. 220-221]

Фінансова стійкість – це стан банку за якого фінансові потоки збалансовані, спостерігається, для забезпечення ліквідності та платоспроможності, достатність коштів та ефективна діяльність.

До основних показників фінансової стійкості відносять:

- коефіцієнт надійності;
- коефіцієнт фінансового важеля;
- коефіцієнт достатності капіталу;
- коефіцієнт захищеності власного капіталу;
- коефіцієнт захищеності дохідних активів;
- коефіцієнт мультиплікатора капіталу [3, с. 221].

Коефіцієнт надійності розраховується, як ділення власного капіталу до залучених коштів. Він говорить про залежність банку від зобов'язань. Якщо у

«Сучасна фінансова політика України: проблеми та перспективи»

динаміці спостерігається збільшення показника, то стійкість фінансового стану банку покращується, а якщо зменшення – погіршується.

Коефіцієнт фінансового важеля – це показник, який є оберненим до коефіцієнта надійності. Його можна отримати, якщо поділити зобов'язання банку на капітал. Показник дає інформацію про залучення банком на фінансовому ринку коштів.

Коефіцієнт достатності капіталу розкриває достатність сформованого власного капіталу в активізації та покритті різних ризиків.

Коефіцієнт захищеності власного капіталу можна визначити за допомогою ділення капіталізованих активів на власний капітал. Він демонструє, яку частину активів розміщено банком в нерухомість (майно) та як враховується інфляція.

Коефіцієнт захищеності дохідних активів говорить про захист дохідних активів (чутливих до зміни процентних ставок) мобільним власним капіталом.

Коефіцієнт мультиплікатора капіталу відображає ступінь покриття активів акціонерним капіталом. Якщо значення показника збільшується, то стабільність банку зменшується.

Ділова активність банку – це його здатність знаходити кошти й ефективно та раціонально їх розміщувати.

Для характеристики ділової активності банку використовують наступні основні показники:

- коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів;
- коефіцієнт активності залучення строкових депозитів;
- коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель;
- коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель;
- коефіцієнт кредитної активності;
- коефіцієнт загальної інвестиційної активності;
- коефіцієнт інвестицій в дохідних активах;
- коефіцієнт кредитів в дохідних активах;
- коефіцієнт проблемних кредитів [3, с. 221].

Коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів це питома вага одержаних міжбанківських кредитів у загальних пасивах.

Коефіцієнт активності залучення строкових депозитів показує питому вагу строкових депозитів у загальних пасивах.

Коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель це питома вага кредитного портфеля у залучених коштах.

Коефіцієнт активності використання строкових депозитів у кредитний портфель визначається, як ділення кредитного портфелю на строкові депозити.

Коефіцієнт кредитної активності це співвідношення кредитних вкладень до загальних активів.

Коефіцієнт загальної інвестиційної активності це питома вага портфеля цінних паперів і паїв у загальних активах.

Коефіцієнт інвестицій в дохідних активах це питома вага інвестицій у дохідних активах.

Коефіцієнт кредитів в дохідних активах це питома вага кредитів у дохідних активах.

Коефіцієнт проблемних кредитів це питома вага проблемних (прострочених і безнадійних) кредитів у кредитному портфелі в цілому.

Ліквідність - це можливість банку швидко перевести його активи у грошові кошти, а також це спроможність забезпечувати своєчасність, повноту та безперервність виконання усіх своїх грошових зобов'язань. Вона показує, як швидко і за якою ціною може бути продано актив у разі необхідності. Чим менше часу необхідно для перетворення окремого виду активу, тим вища його ліквідність.

Для аналізу ліквідності банку використовують наступні основні показники:

- коефіцієнт миттєвої ліквідності;
- коефіцієнт поточної ліквідності;
- коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань [3, с. 220].

Коефіцієнт миттєвої ліквідності – це здатність банку виконувати свої зобов'язання високоліквідними активами, тобто за допомогою коштів у касі та на кореспондентських рахунках.

Коефіцієнт поточної ліквідності потрібен для визначення збалансованості строків і сум ліквідних активів та зобов'язань банку.

Коефіцієнт загальної ліквідності зобов'язань – це максимальна здатність банку покрити зобов'язання усіма активами. Щоб вирахувати його значення, потрібно поділити загальні активи на загальні зобов'язання.

Ефективність управління (рентабельність) - це відносний показник, який характеризує рівень прибутковості банку, шляхом співвідношення величини отриманого прибутку та суми понесених витрат.

Для аналізу ефективності управління банку використовують наступні показники:

- рентабельність активів;
- рентабельність капіталу;
- маржа;
- спред [3, с. 221].

Рентабельність активів – це рівень прибутку, що створюється всіма активами підприємства, які перебувають у його використанні згідно з балансом. Визначається як відношення чистого прибутку до середньої за період (середньорічної) вартості активів і характеризує відсоток прибутковості активів підприємства за певний період.

Рентабельність капіталу обчислюється як процентне відношення чистого прибутку за рік до середньорічної величини капіталу. Цей показник характеризує відсоток прибутковості капіталу.

Маржа розкриває рівень дохідності активів від процентної різниці.

Спред є традиційним показником прибутковості банку і визначається як різниця між середньозваженими відсотковими ставками за активами та за пасивами банку.

Отже, запропонована сукупність коефіцієнтів та проведений аналіз дасть змогу комплексно оцінити фінансовий стан банку, виявити проблеми та запропонувати шляхи для його ефективного розвитку.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV. Сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 21.11.2022)

2. Міжнародні стандарти фінансової звітності. Сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-finansovoi-zvitnosti> (дата звернення: 21.11.2022)

3. Вінниченко О.В. Фінансовий стан банку та методи його оцінки в Україні. Вісник економіки транспорту і промисловості № 69. 2020. URL: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i69.200560> (дата звернення: 18.11.2022).